

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IX kadencja
Marszałek Senatu
BPS.DPS.030.4.2021

Druk nr 1160
Warszawa, 14 maja 2020 r.

Szanowna Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

mam zaszczyt przekazać Pani Marszałek podjęte przez Senat - zgodnie z art. 121 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - na 24. posiedzeniu w dniu 13 maja 2021 r. uchwały:

- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw,
- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dowodach osobistych oraz niektórych innych ustaw,
- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz niektórych innych ustaw,
- w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw ,
- w sprawie ustawy o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym,
- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw,
- **w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw,**

- w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Przyjęcie poprawek Senatu może spowodować konieczność zmiany oznaczeń jednostek systematyzacyjnych, redakcyjnych lub ich fragmentów, w celu zachowania ciągłości numeracji albo ciągłości alfabetycznej, oraz w konsekwencji konieczność odpowiedniej korekty odesłań.

Z poważaniem

(-) Tomasz Grodzki

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 13 maja 2021 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
oraz niektórych innych ustaw**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 20 kwietnia 2021 r. ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) skreśla się art. 2;
- 2) skreśla się art. 3 i art. 5;
- 3) skreśla się art. 4, art. 6 i art. 7.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

UZASADNIENIE

Na posiedzeniu w dniu 13 maja 2021 r. Senat rozpatrzył ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw i uchwalił do niej 3 poprawki.

W uzasadnieniu dołączonym do poselskiego projektu ustawy wskazano, że ustawa ma na celu implementację do krajowego porządku prawnego przepisów dyrektywy nr 2017/541/UE Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie zwalczania terroryzmu i zastępującej decyzję ramową Rady 2002/475/WSiSW oraz zmieniającej decyzję Rady 2005/671/WSiSW. Senatorowie zauważyli, że tylko zmiany zawarte w art. 1 ustawy oraz w nowym brzmieniu art. 218a k.p.k. (w art. 3) realizują to zamierzenie projektodawcy. Wszystkie pozostałe zmiany stanowią swego rodzaju amalgamat niepowiązanych ze sobą merytorycznie nowelizacji przepisów różnych ustaw. Była to zasadnicza przyczyna przyjęcia przez Senat poprawek.

Poprawka nr 1 zmierza do rezygnacji z nowelizowania art. 57 Kodeksu wykroczeń, w zakresie w jakim rozszerza on zakres penalizacji czynu w nim opisanego i obejmuje jej zakresem wszystkie zbiórki ofiar (publiczne i niepubliczne), zbiórki pieniędzy za ofiary zebrane w naturze, oraz uiszczanie za osobę inną niż najbliższa nie tylko grzywny orzeczonej za przestępstwo lub wykroczenie (również skarbowe), ale także świadczenia pieniężnego, przepadku przedmiotów stanowiących kwotę pieniężną, równowartości przepadku przedmiotów lub przedsiębiorstwa, przepadku korzyści majątkowej stanowiącej kwotę pieniężną, równowartości przepadku korzyści majątkowej, odszkodowania, zadośćuczynienia, nawiązki, podlegającej zwrotowi korzyści majątkowej stanowiącej kwotę pieniężną albo równowartości podlegającej zwrotowi korzyści majątkowej lub na poręczenie majątkowe lub zabezpieczenie majątkowe.

Senat zauważa, że uchwalona przez Sejm zmiana zmierza do ograniczenia możliwości pokrywania tych należności wyłącznie do środków będących w posiadaniu oskarżonego (obwinionego). Zdaniem Senatu, zmiana ta spowoduje, że do odpowiedzialności za wykroczenie pociągane będą głównie osoby niezamożne, gdyż nie będą one mogły skorzystać z pomocy finansowej osób, spoza grona osób najbliższych (zwykle też niezamożnych).

Rozwiązanie to działa niekorzystnie również na prawa pokrzywdzonych, w przypadku których spada prawdopodobieństwo uzyskania naprawienia szkody lub nawiązki.

Ta zmiana powiązana jest z propozycją wprowadzenia zmiany art. 266 § 1 Kodeksu postępowania karnego i polega na wprowadzeniu negatywnej przesłanki poręczenia majątkowego – gdy przedmiot poręczenia pochodzi od osoby trzeciej, innej niż oskarżony lub osoba składająca poręczenie majątkowe.

Senat sprzeciwia się wprowadzeniu rozwiązania, które ogranicza możliwość stosowania poręczenia majątkowego jedynie do kręgu osób zamożnych, a osobom nie posiadającym środków na opłacenie poręczenia, uniemożliwia pozostawanie na wolności do czasu wydania przez sąd wyroku – bez stosowania tymczasowego aresztowania.

Zdaniem Senatu przepis w przyjętym przez Sejm brzmieniu godzi w wyrażoną w Konstytucji zasadę równości wobec prawa.

Poprawka nr 2 ma na celu usunięcie zmian wprowadzanych do Kodeksu postępowania karnego. Zdaniem Senatu zmiany ustawy – Kodeks postępowania karnego nie realizują jakiegoś jednego, z góry założonego celu i co istotne, nie przyczyniają się do polepszenia stanu prawa w zakresie nowelizowanej materii.

Zdaniem Senatu, w szczególności, nie zasługują na aprobatę rozwiązania dotyczące zmian w art. 156 k.p.k., które ograniczają dostęp stron, obrońców, pełnomocników i przedstawicieli ustawowych oraz innych osób do akt postępowań zakończonych, uniemożliwiając również sporządzanie odpisów lub kopii oraz uzyskiwanie odpłatnych uwierzytelnionych odpisów lub kopii.

W uzasadnieniu projektu ustawy podkreśla się funkcję gwarancyjną rozwiązania, które służyć ma „ochronie życia prywatnego określonych osób oraz zapobiegać ujawnieniu danych osobowych w tym danych wrażliwych zawartych w materiałach postępowania”.

Zdaniem Senatu zmiany art. 156 k.p.k. prowadzą do ograniczenia gwarantowanego Konstytucją prawa obywateli do dostępu do informacji publicznej wyrażonego w art. 61 Konstytucji RP.

Przepis w nowym brzmieniu pozostawia sprawy zakończone na etapie postępowania przygotowawczego w wyłącznej dyspozycji prowadzącego postępowanie oraz daje mu możliwość swobodnego odmawiania dostępu do akt zakończonych postępowań przygotowawczych.

Ustawa nie przewiduje zmiany art. 159 k.p.k., który w dotychczasowym brzmieniu stanowi, że stronom przysługuje zażalenie na odmowę udostępnienia akt wyłącznie w postępowaniu przygotowawczym, ale nie po jego zakończeniu.

Brak zaskarżalności zarządzenia o odmowie dostępu do akt uwypukla obniżenie standardów postępowania, szczególnie po usunięciu możliwości dostępu do akt w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej, która to ustawa w przypadku odmowy dostępu do akt przewidywała do tej pory możliwość wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

Senat krytycznie ocenił zmiany dotyczące listu żelaznego, który w postępowaniu przygotowawczym mógłby być wydany jedynie na wniosek prokuratora lub przy braku jego sprzeciwu.

Zdaniem Senatu rozwiązanie w tym kształcie, uzależniając wydanie orzeczenia od stanowiska prokuratora, znacznie ograniczy władzę sądu i spowoduje, że instytucja listu żelaznego utraci swoją funkcję – bycia alternatywą dla stosowania tymczasowego aresztowania.

Poprawka nr 3 zmierza do usunięcia z ustawy zmian przepisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Poprawki Senatu dotyczą przepisów wprowadzających jednoosobowy skład sądu orzekającego na rozprawach apelacyjnych w sprawach karnych w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz przepisów, które na czas obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii wstrzymują bieg terminów przedawnienia karalności przestępstw oraz przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe.

Zdaniem Senatu propozycje dotyczące składu orzekającego są zbędne ze względu na ograniczenie praw stron (ze względu na okrojony do jednego sędziego skład) oraz ograniczony zakres spraw, których będą dotyczyć.

Rozwiązania dotyczące zaś przedawnienia karalności przestępstw i wykonania kar nie są w opinii Senatu zasadne, przez wzgląd na możliwość zdalnego przeprowadzania czynności w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, co czyni możliwym kontynuowanie postępowań karnych. Ponadto Senat uznał, że przepisy w tym

zakresie nie spełniają zasad prawidłowej legislacji wywodzonej z zasady demokratycznego państwa prawa wyrażonej w art. 2 Konstytucji ze względu na ich retroaktywne działanie.

Nadto umocowana w ustawie instytucja przedawnienia i długość jego terminów uzależniona została od określonego aktem w randze rozporządzenia, końca obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Należy dodać, że ewentualne zaakceptowanie przez Sejm jednej, dwóch albo trzech poprawek Senatu, wymagało będzie odpowiedniego preredagowania tytułu ustawy.